

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:	
Egész évre	16 kor.
Hegyedévre	4 "
Helyben háshoz hozva:	
Egész évre	20 kor.
Hegyedévre	5 "
Vidékre postán szállítva:	
Egész évre	24 kor.
Hegyedévre	6 "

TISZÁNTUL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és keddnap utáni napok kivételével.

Helytartóság és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kérésekre visszafizetés vagy megújításra nem vállalkozik.

Előzetesek és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 8 fillér.

Új gyermekkorház építése.

Ha megkérdeznénk Nagyvárad intelligens közönségének tekintélyes részét, hogy mit tart a város büszkeségének, bizonyára nagyon eltérők volnának a vélemények s azt hiszem, egyedül maradnék az én véleményemmel; mert én nem a kétségtelenül monumentális városházát, a méreteiben is impozáns Sas épületet, a csinos, de kicsire szabott színházat, a drága, de rossz nyári szinkört, az állandó javítás alatt álló Rákóczi-uti aszfaltot mutatnám meg, hanem elvezetném az illetőt Sztaroveszky-utcán egy kopott, ódon ház elé, amelyet még más nagy értékű ingatlanokkal, egy nagy szívű gyermekbarát hagyományozott a szegény gyermekek fájdalmaik enyhítésére és betegségeinek gyógyítására; ezt az egyszerű épületet mutatnám meg, mint amire igazán büszke lehet Nagyvárad.

Egy évtized óta ezer és ezer kicsiny gyermek nyerte vissza itt egészségét s ezer és ezer kétségbeesett szülő nyerte vissza reményét, pusztulásnak hitt boldogságát: gyermekét az orvos tudása és buzgalma, az ápoló irgalmas nővérek odaadó buzgalma által.

De ha azt kutatjuk, hogy mit áldozott Nagyvárad erre az igazán humánus, nagyszerű intézményünkre: a gyermekkorházra az alatt a tíz év alatt, akkor nem lehetünk büszkék épenséggel, mert eddig nagyon magára hagyta a város ezt a legszebb közintézményét. De eddig nem is volt többre szüksége.

Hogy mégis oly szépen fejlődött a gyermekkorház, az első sorban dr. Schiff Ernő igazgató-őorvos érdeme, aki csendben, de nemes hivatásának teljes átérzésével vitte előre a fejlődés útján a gondjaira bízott gyermekkorházat, amely már rég kikivánczik abból a szerény keretből, amelyben a kiváló vezetés dacára, nem tehet eleget a kívánalmaknak.

Dr. Schiff Ernő igazgató-őorvos már évekket ezelőtt felvette egy új modern és megfelelő nagy gyermekkorház létesítésének szükségét, de mivel nem agitált, hanem bár meggyőzően, de szerényen kopogtatott a városnál, süket fülekre talált. A város áldozatkészségét lefoglalták más, kevésbé fontos és nemes, de nagy hangon követelt dolgok.

Most azonban már elérkeztünk oda, hogy ez a nemes cél, ez a fontos kérdés követeli, hogy foglalkozzék vele a város tanácsa és a város törvényhatósága. Egy modern, nagyobb szabású gyermekkorház létesítése elől nem térhet ki Nagyvárad városa. És ez annál inkább megvalósítható, mert aránylag igen csekély áldozatot igényel a várostól.

A gyermekkorház kilencedik évről szóló jelentésében dr. Schiff Ernő igazgató-őorvos részletesen kifejti, hogy milyen alapon és módok mellett lehet az új, nagyszabású gyermekkorházat létesíteni, anélkül, hogy a állandó és nagy áldozatok terhelnék. A jelentés erre vonatkozó részét a következőkben közöljük:

Az első, a mit a város törvényhatóságától méltán kérhetünk, az egy megfelelő helyen, megfelelő méretű teleknek ingyenes átengedése. Ez azt hiszem, nem igényel bővebb megokolást, hiszen ilyen kedvezményben részesült már számos más speciális városi intézmény is, sőt azt hiszem, részvénytársasági, vagy magános, közhasznú vállalatok is. Számításaim szerint az általam tervezett gyermekkorháznak megfelelő keretben való felállítására ingyen telek mellett bőven elegendő volna 600,000 korona. Lászuk most mi módon volna ez az összeg fedezendő.

A gyermekkorház jelenlegi telke a város egyik főforgalmi vonalán körülbelül 6000 m² méter terület. Nem akaró a mai maximális telekáregységekkel számolni, de azt hiszem, hogy azt mindenki meg fogja engedni, hogy a szóban forgó helyen egy m² méter területnek 25 koronára való értékelése mindenesetre nevesítésen csekély. Ez alapszám is azonban a telek értéke 150.000 koronát képviselne.

A városi gyermekkorház ápolási díja valamennyi hasonló helyi intézmény között a legalacsonyabb t. i. 144 korona, a biharmegyei közkorházé 170, az izr. korházé 180 korona. Hogy teljesen reális legyen, a 150-160 ágyra tervezett új gyermekkorházban kezdetben fertőző betegekkel együttesen is csak 100 átlagos betegállományt veszek fel és nem kívánok az országos betegápolási alaphoz mást, mint csak azt a hozzájárulást, hogy fejenként annyi ápolási díjat adjon, mint a mennyit a közkorház kap, t. i. 170 fillért. Tekintetbe véve, hogy ma 48 beteglétszám mellett összes kiadásain bőveges fedezetet találnak az 1 kor. 44 fillérről ápolási díjban, joggal mondhatom, hogy 100 beteglétszám mellett egy betegre eső napi szükséglet legalább 4 fillérral csökkenteni fog, másszóval az 170 fillérből naponként és betegenként 30 fillér volna amortizációra fordítható, a mi száz beteglétszám mellett is már 10,950 koronát téven ki, normális pénzügyviszonyok között 5,5 százalék mellett 200,000 koronát amortizálna.

Hiányoznék tehát még 250.000 korona fedezése, ennek évi amortizációja 5,5 százalék mellett 13.750 korona, ez az az összeg, a mivel a városnak a gyermekkorházat támogatni kellene, de — és ezt ismételtelen hangsúlyozandónak tartom — csak időlegesen.

A Sztaroveszky alapítvány ugyanis, a melynek hasznélvezeti joga le van kötve, mai állásában 7418 korona évi járadékot juttat előhaladott koru hasznélvezőjének. Ha ez az összeg annak idején felszabadul, a várost már csak mintegy évi 6000 korona hozzájárulás terhelné, de ez az összeg is csökkenne abban az arányban, a mint a kórház beteglétszáma emelkedne. De feltéve, ha ez a mintegy 6000 koronányi összeg állandó hozzájárulást képviselne is, ami már azért is ki van zárva, mert hiszen az idők folyamán a beteglétszám emelkedésén kívül az alapítványi összeg is emelkedni fog, még akkor sem képez ez az összeg a városra nézve teljesen új kiadást, amennyiben ezt az összeget, vagy legalább

ennek egy részét megtakarítandja a járványkórházon. Azáltal ugyanis, hogy a gyermekkorház megfelelő fertőző osztályokkal is el lesz látva, meg lesz végre oldva a járványkórház kérdése is, amennyiben, ha csak nem lép fel valamelyik fertőző betegség excessiv mértékben, a gyermekkorház fertőző osztálya el fogja látni a beutalt fertőző betegeket, úgy hogy a járványkórházra csak időlegesen lesz legfellebb szükség. Ezáltal a járványkórház fenntartási költsége tetemesen alászáll s így a gyermekkorház fenntartásához való csekély városi hozzájárulás fedezetet talál legalább részben eme megtakarításban.

A jelentés ezután rámutat, hogy a gyermekkorház 20 ágygal nyit meg s ma már 55 ágygal van berendezve; 9 év alatt 22420 bejáró és 3133 fekvő, tehát összesen 25553 gyermeknek nyújtott gyógykezelést. Ezek a számok minden dicséretnél élesebben beszélnek.

Felveti az igazgató jelentésében egy, a gyermekkorházzal kapcsolatos gyermekdélház létesítését, amely hivatva volna kiegészíteni a gyermekkorház működését. Erre azért van szükség, hogy a felgyógyult szegény gyermekek még jövedelmük megfelelő gondozásban részesüljenek. A költség igen minimális volna. E célra fellehetne használni a felosztott Fehér Kereszt egyesület vagyonát is.

A fekvő osztályon kezelt 493 beteg gyermek közül 44 az előző évről maradt vissza, 449 pedig az év folyamán lett felvéve. Nemre nézve: 256 fiú és 237 leány. Korra nézve: egy éven aluli 29; 1-3 évig terjedő kora 142, 3-7 évig terjedő kora 151 és 7 éven felüli 171. Helybéli volt 318 = 64,5 százalék, vidéki 175 = 35,5 százalék. Belgyógyászati beteg volt 291, sebészi 167, szembeteg 20, fül-, orr- és gégebeteg 15. Az egy éven aluli ápoltak száma lassan ugyan, de mindig emelkedik, de hogy nagyobb számban nem szerepelnek, annak az az oka, hogy csak a mesterségesen tápláltakat vagy a már elválasztottakat vehetjük fel, miután az anyákat nem tudjuk az intézetben elhelyezni. Az ennek megfelelő berendezkedés is az új gyermekkorházban juthat csak érvényre.

Az ápolási napok száma 17215, az előző évhez képest 310 ápolási nappal több. Átlagos ápolási időtartam 30,8 nap. Átlagos napi beteglétszám 47. A gyógykezelés eredményét illetőleg a 493 fekvő beteg közül elbocsátottunk 405-öt, elhalt 37 és a folyó évre visszamaradt 51. Gyógyultan hagyta el az intézetet 293 = 66,3 százalék, javultán 75 = 16,9 százalék, javulatlan állapotban 37 = 8,4 százalék, elhalt 37 = 8,4 százalék.

Igen érdekes, amit az igazgató-őorvos az intézet háztartásáról közöl a jelentésben:

A kórház ez évben is saját bevételéből fedezte összes személyi és dologi kiadásait, a város háztartásának legcsekélyebb megterhelése nélkül. Ez kétségtelenül csak a céltudatos és takarékos beosztás eredménye, melyben különösen az ápoló apácák részéről nyerek támogatást. Egyrészt az egyes élelmi cikkeknek idején való beszerzése, bizonyos élelmi cikkeknek termesztése, fenntartásuk és ágyneműeknek házilag történő előállítás nagyban hozzájárul ahhoz, hogy a kórház aránylag a legolcsóbb

ápolási díjakkal dolgozik. E tekintetben ápoló apácáinknak elévülhetetlen érdemeik vannak, nem is szólva a gondos és lelkiismeretes ápolásról, mely természetesen tulajdonképeni hivatásukat képezi. Mérélegűek, mint mindig, most is felesleggel zárul, habár egyes tételeknél vannak is kisebb-nagyobb túllépések, mert ezzel szemben más tételeknél viszont megtakarítás mutatkozik. Összes tényleges kiadásaink 25049 korona 62 fillérre rugnak 25307 korona előirányzati összeggel szemben, megtakarítás tehát már itt is mutatkozik. dacára annak, hogy az ápolási napok száma 310-el több volt az előirányzatnál; még nagyobb a megtakarítás, ha a tényleges kiadásokat a tényleges bevételekkel állítjuk szembe.

Bizton hisszük, hogy az igazgató-főorvos érvei meggyőzik úgy a város vezető köreit, mint a törvényhatóságot az új gyermekórház égető szükségességéről s a második decinium első éveiben a terv valóvá válik.

A kormány eskütétele.

A politikában szélcsend állott be. A miniszterelnök a kormány tagjaival tegnap délután Bécsbe utazott és ma leteszik az ünnepélyes esküt. Ez alkalomból dr. Lukács László miniszterelnök kihallgatáson is megjelenik a királynál, jelentést tesz a pártok hangulatáról, a hétfői ülés eshetőségeiről és a delegációkon beállható fejleményekről.

Ugyanakkor jelenik meg bucsukihallgatáson *Khuen-Hedervary* a lemondott miniszterelnök.

A kabinet tagjai még ma délután visszatérnek Budapestre és vasárnap este a munkapárt körében fogják őket üdvözölni.

Hétfőn délelőtt tíz órára van egybehiva a képviselőház ülése, amelyen a Lukács-kabinet bemutatkozása fog végbemenni. Most már bizonyosra vehető, hogy a kormány bemutatkozása jelentősebb vita és incidens nélkül fog végbemenni.

Az ellenzéki pártok, kivétel nélkül várakozási álláspontra helyezkednek. Várják Lukács miniszterelnök programját, amelynek tartalmához képest fogják irányítani jövődö harcmodorukat.

Meg lehet állapítani, hogy a parlamenti helyzet engedett a feszültségéből és a béke-reményések újból kivirágottak.

Hírek keringenek azokról az állítólagos ellentétekről, amelyek a Justh-pártban az elnök egyrészt és az alelnökök közt másrészt felmerültek.

A Justh párt vasárnapi értekezlete fog iparkodni elítélteni ezeket az ellentéteket.

Bonyodalom a Balkánon.

Oroszok a Dardanellák előtt.

Berlin, ápril 26.

A Dardanellák kérdésében legközelebb igen komoly forrulat várható. Az orosz Feketetengeri hajóhad a Bosporus bejárata előtt jelent meg és román kereskedelmi gőzösök, melyek a Bosporus felé mentek, találkoztak orosz hadihajókkal, melyek most már alig egy pár órányira vannak Konstantinápolytól.

Konstantinápoly, ápr. 26.

Egy görög gőzös kapitánya jelentette,

hogy az orosz feketetengeri hajóhadat, a Bosporustól 35 tengeri mértföldnyire látta.

A bolgárok harcra készen.

Szófia, ápr. 26.

A kormányhoz közelálló körökből jelentik, hogy a harcrakész bolgár hadsereg, abban a pillanatban, mikor az orosz hajóhad megjelenik a Bosporusan, átlépi a macedóniai határt.

Berlin, ápril 26.

Bukarestből jelentik, hogy a kereskedelmi hajókról jött jelentések szerint az orosz fekete hajóraj utban van a Bosporus felé.

Bulgária és Románia készülődik.

Bukarest, ápril 26.

Ha az orosz hadihajóraj Konstantinápoly felé tényleg ellenséges szándékkal közeledik, a román kormány intézkedésére három hadtest nyomban török területre lép. Ugyan ilyenek a bulgáriai állapotok is.

Konstantinápoly, ápril 26.

Az orosz fekete hajóraj Konstantinápolytól 35 kilométernyire van.

Elsülyedt olasz hajó.

Konstantinápoly, ápril. 26.

A porta jelenti, hogy Varese olasz páncélos cirkáló hajó a dardanellák bombázása után valószínűleg elsülyedt, mert erről a hajóról való tárgyak és okmányok Kástri közelében partra vetődtek.

Anyámasszony katonái.

Egy elevenen szerkesztett tanügyi hetilap, a keresztény tanítók országos egyesületének közlönye, a Budapesti megjelenő *Keresztény tanító* tegnapi számában igen érdekesen és találóan ír a nagyváradai községi iskolai tanítók újabb országos szenációjáról, az engedély nélküli szerkesztésért felfüggesztett és anyja szoknyája mögé bujó szabadkőműves tanítóról.

A minket közelebből érdeklő cikk a következő:

Sippal, dobbal, nádi hegedővel jó előre beharangozva, megindult Nagyváradon *«Készenlétem»* címen egy nihilista tanügyi lapocskára. Vörös lobogóján a tanítók fizetésének gyors rendezése van és egyéb semmi. Szép és okos dolog. Igazsága van. Ehbéren dolgoznak. Képzetségünknek, munkásságunknak még csak halvány árnyékát sem közelíti meg hallatlanul, szégyenletesen kisded fizetésünk . . .

A fizetésrendezés komoly és őszinte jelszava alatt azonban a malteres vigécek ismeretes és ismeretlen bolondgombáit iparkodik a lapocskára a kicsinyek templomába becsempészni s a tanítóságnak kanalaként beadogatni. Toll helyett bizony doronggal ír. Rug, vág, kapál, üt, ver, szid papot-csapot egyaránt. Rágalmaz, szidalmaz már úgy, amint kedve tartja. Fülemlile danájába rejtőzött holló krakógása a fellettes körök figyelmét is felkeltette. S ekkor derült ki, hogy a . . . tv-nek *Balogh Károlynak*, még csak előzetes engedélye sincs a szerkesztésre. Törvény, törvény, jött a letiltás, fegyelmi s felfüggesztés.

Mi magunk tiltakoznánk elsősorban a miniszter jogtalan beavatkozása ellen, ez esetben azonban van valamelyes igazsága. Mert nem tűrhető, hogy valaki a fizetésjavítás cégre alatt anarchiát

terjesszen. Lett is nagy kavarodás, babilonai zavar, lótas-futás.

A szerkesztésre senkisémm vállalkozott. Végre az anyai szeretet oldja meg a gordiusi csomót. A szerkesztéstől eltiltott fia anyja adja oda nevével, vállalja névleg a szerkesztést. Szép, szép az anyai szeretet, mindenkor megható, mikor az édesanya áldozza föl magát fiáért, de vajjon illik-e és szabad-e *nagy dirrel durral handabandázni s azután egy védtelen nő szoknyája mögé bujni*, féltünk nyul módjára a fű árnyékában is megilapulni . . .

Tanító testvéreim! Ne legyünk kiskorúak. Ne legyünk anyámasszony katonái! Komoly harcot harcolunk. A mi ügyünk tiszta és igazságos. A mi ügyünk az egész nemzet ügye, ne bujkáljunk a sötétségben, nekünk nincs szükségünk stróhmanokra! *Nyílt sisakkal, egyesült erővel, de tisztes fegyverrel és eszközökkel küzdjünk a mi igazunkért* s akkor küzdelmünk bábért arat: hivatásunknak, munkásságunknak megfelelő tisztes fizetést. Ne legyünk anyámasszony katonái!

Szolidaritás és bojkott (? !)

Balogh Károly tanító felfüggesztésével kapcsolatosan *Az Ujság* tegnapi számában azt írja, hogy a nagyváradai tanítók vele szolidaritást vállaltak, részére gyűjtést indítottak, a *Balogh Károly* helyettesítésére vállalkozó tanító ellen bojkottot indítanak és többen közülük beléptek a szociáldemokrata pártba.

Ez lehet, hogy a szabadkőműves testvérek óhajta, de ezideig nem egyéb hazugságnál, melylyel valaki *Az Ujságot* felültette. A nagyváradai tanítók nem vállaltak a felfüggesztett tanítóért semmit és ha netalán egyes tanítók csakugyan bojkottra gondolnának, a tanügyi hatóságnak lesz módjában őket más gondolatra téríteni.

A szabadkőművesek támogatása.

Még egyet.

Tegnap az a hír jelent meg a páholy lapjaiban, hogy a párisi Nagy Orient szakítani akar avval az eddig követett iránynyal, mely a szabadkőműves páholyokat egymástóló stréberek tanyájává tette.

A magyarországi szabadkőművesek még nagyon messze állnak az ilyen gondolkodástól. Erre vall a budapesti Vázsonyi eset és még inkább a nagyváradai *Balogh Károly-féle* eset.

Hogy tegnap az iskolaszék gyűlésén a tb. főmester kelt a bajba került testvér védelmére, ezt itt mindenki természetesnek találja. Ez a páholybecsület követelménye. Ezt a kis sziveséget meg kell tenni a szorongatott testvérnek.

De meg tettek ők neki más sziveséget is, ami nagyon drága lesz a városnak.

Nagyvárad város tanácsa az elnéptelenedő Széles-utcai iskolát átkarta adni az államnak illetőleg be akarta olvasztani a szomszédos állami iskolába. A városi főjegyző és az iskolaszéki elnök kiszámították, hogy e címen évenként 9000 koronát fog megtakarítani a város anélkül, hogy a tanügynek kára lenne. A széles utcai iskolába akarta aztán elhelyezni az Olasziban felállítandó polgári fiúiskolát, melynek két osztálya már úgy is ott van.

Igen ám, de egy nagy bökkenő volt a dologban. A széles utcai iskola igazgatója *Balogh Károly* s ő ott az iskola épületében kényelmes lakást élvez, melytől az államosítás esetén elesnék.

A testvérek összeröföntek. A tb. főmester vezetése alatt kirukkoltak az iskolaszék és a törvényhatóság gyűlésén és bár máskor

ugyancsak kiabálnak az iskolák államosítása után, most hogy a szk. testvér természetbeni lakását megmentsék, a »nagy elvet« cserben hagyva, leszavazták a széles-utcai iskola államosítását és okostak a városnak évenként 9000 korona kárt és ráadásul még új épületről kell gondoskodnia a városnak az olasz-i polgári fiúiskola számára.

Ilyen drága a városnak és az adót fizető polgároknak, meg a közügynek a szabadkőművesek tesvéri támogatása.

A László király páholy, meg a többi szabadkőművesek.

Huszár Károly országgyűlési képviselő érdekes kis könyvhöz jutott: a magyarországi szimbolikus Nagypáholy 1911. évi jelentéséhez. A szabadkőművesek tuvalevőleg nem nagyon szeretik, ha kártyáikba más is belelát s ezért nyomtatványaikat titkolják, mint olyan dolgokat, a melyek nem valók mások, csak beavatottak elé.

Huszár Károly most érdekes kis szemelvényeket bocsát közzé a füzetekből. Megtudjuk ezekből a szemelvényekből, mit csinálnak a szabadkőműves bagolyvárakban? Politizálnak. Semmit mást nem csinálnak, csak politizálnak és dolgoznak Magyarországból a keresztény vallás, a keresztény tisztesség teljes és tökéletes kipusztításán.

Legközelebbi céljuk: ráfeküdni az iskolákra s azokba behordani a szabadkőművesi irány salakját.

De foglalkoznak egyéb politikai kérdésekkel is. Ime egy néhány:

László király-páholy (Nagyvárad.)

Főmester: dr. Agoston Péter
kir. kath. jogakadémiai tanár.

Tagjainak száma 114.

A nagyváradai páholy a legutóbbi esztendőben a radikális közszégi programot dolgozta ki a szabadkőművesek részére. E terv szerint fognak a városi életben mozgalmat indítani a szabadkőművesek. György testvérek külön előadást tartott a szabadkőművesek politikai szerepléséről.

Szász bihari tanító részére járatta a páholy az *Uj Korsszakot*. (!!!)

A Nepiroda, a Gyermekebarát Egyesület és a Patronázs Egylet vezetésük alatt áll.

Ez a páholy erősen antikatholikus irányzatával tűnik ki.

A nagyváradai »László király« páholyról a következőket tudjuk meg egyebek közt:

1. A szabadságjogok kodifikációja. (Prometheus-páholy).
2. Közigazgatás reformja. (Március-páholy).
3. Népoktatás. (Reform-páholy).
4. Közegészségügy. (Minerva-páholy).
5. Nemzetiségi kérdés. (Martinovics-páholy).
6. Földkérdés. (Demokrácia páholy).
7. Adópolitika, Budapest kritikája. (Petőfi-páholy).
8. Adópolitika és önálló vámterület. (Martinovics-páholy).
9. Jogi szociálpolitika. (Könyves Kálmán-páholy).
10. Közgazdasági szociálpolitika. (Comenius-páholy).

11. A klerikálizmus elleni küzdelem. (Könyves Kálmán-páholy).

Hogy ez a páholy erősen antikatholikus, az teljesen érthető, hiszen ez a páholy az utóbbi pár év alatt teljesen elzsidósodott, még pedig a semmiféle vallást, saját vallásukat sem tartó zsidók révén. Olyan zsidók révén, akik kidobták a maguk ablakán Mózes parancsait s most Jézust üldözik, ahol csak hozzá férnek.

Van azonban köztük néhány keresztény is pl. maga a főmester, Agoston Péter kir. kath. jogakadémiai tanár. A főmester nem abszolút antikatholikus. Esküdt ellensége ugyan a katolicizmusnak, de ezt az ellenségeskedést minden évben tizenkétszer felfüggeszti: t. i. minden hó elején, amikor sikerül antikatholicizmusát nagy nehezen leküzdenie és katolikus pénzéből katolikus türelemmel kiutalt fizetését zsebre tennie.

A püspöki konferencia.

Tegnap délelőtt 10 órakor folytatták és be is fejezték a magyar püspökök a budai primási palotában a tavaszi tanácskozásokat. Az értekezlet elnöke Vassary Kolos hercegprimás volt, a könyvet Glattfelder Gyula csanádi püspök vezette. Az előkészítőbizottság javaslatait Csernoch János kalocsai érsek terjesztette elő. Szóba került az ünnepek számának korlátozását elrendelő pápai dekrétum ügye, melyre a tavalyi őszi konferencián a püspöki kar előterjesztéssel élt a Szentszékhez, a honnan azonban mindezeideig válasz nem érkezett. Beavatott helyen úgy tudják, hogy a magyarországi ünnepek száma változatlanul megmarad.

Tárgyalták a bőti fegyelmet, a missziók ügyét és elhatározták egy közös kántorkönyv kiadását. Több apró tárgy után meglepetéssel tárgyalta a püspöki kar a Munkásbiztosító Pénztár ama követelését, hogy az egyházfiak, a harangozók, a hitközségi alkalmazottak, sőt a segédlelkészek is biztosítottassanak a pénztárnál. Tudomásul veiték, hogy a plébánosok ezeket az idoktalan követeléseket visszautasítják és elhatározták, hogy ez ügyben a kormányhoz felterjesztést intézzenek. A konferencia anyagát ezzel le is tárgyalták és az értekezlet egy óra-
kor véget ért. A hercegprimás meleg szavakban bucsuzott a püspöki kártól.

*** Nem szállítjuk le a kamatlábot.**
Az *Osztrák Magyar Bank* (őstauácsa Popovics Sándor kormányzó elnöklésével tegnap délben ülést tartott Budapesten, a melyen Pragner vezérigazgató jelentést tett a jegybank és a pénzpiac helyzetéről. Pragner jelentése kiemeli, hogy az *Osztrák Magyar Bank* az idén 1376 millió koronával több váltót számított le, mint tavaly és 54.8 millióval több lombard kölcsönt engedélyezett. A pénzpiac helyzetében javulás észlelhető, de a deviza-árfolyamok magassága miatt egyelőre még óvatosság ajánlatos és így a kamatláb leszállítására néve előterjesztés nem tehető.

Kard.

»Félre-félre; pálya mérve! . . .
Fékszorosan, lándzsás zögbe . . .
Fuss! . . .

Pázmán-lovag.

Daliás idők nyulnak fel előttünk. Hős vitézek támadnak fel mohos sirjukból. A romantikus lovag kor, a Rolandok és Tamcrédok dicső alakjai kísértének körülöttünk, midőn összecsapnak a kardok a mai lovagok versenyén.

Az erő és testi ügyesség ül ünnepet a mai vitézi tornán is, de más már a színhely és más a keret, melyben a mai vivó versenyek lefolynak.

Mert a régi vitézi játékok modern változatát a kard versenyek képviselik.

Nagy a különbség a lovagjáték és a mai vivóverseny között. Ezt a korszellem különfélesége idézte elő.

Ma zárt teremben, fedett testtel küzdenek, régentén nyílt pályán robogó lovakon, bár vértetelen, zárt sisakkal, de sokszor életre-halálra viaskodtak a sorompók között.

A durva korszellem kívánta sokszor a vért, az ember áldozatot, habár ez ritkább volt, s a középkor lovagi viadalai nem hasonlíthatók a Cézárak korának gladiatori küzdelmeihez.

Elmultak a véres századok, a nagy harcok korai. A lovagvárak kővei bomladoznak, az érckakas nem csikorok a bástya fokon és a felvonó hidakon nem robnak páncélos csapatok bosszú csatákba. A vért, kopja, buzogány és bárd lomtárba került. De a vitézség és lovagiasság szelleme ma is él és ennek eszköze fegyvere a kard.

A kardnak nagy multja és szerepe van nemzeti életünkben.

A nemzet történetének viharos századaiban keveset pihent a kard hüvelyében. Kevés nemzetnek volt annyi alkalma magát begyakorolni a kardforgatásába, mint a magyarnak.

A magyar nemes csatatéren élt, karddal dolgozott.

Hozzá tartozott a kard a magyar viselethez. Kardosan jártak a jurátus diákok, az országgyűlés tagjai.

Természetes, hogy művészi fokra is emelkedett ilyen mult után a magyar kardvívás.

A ma kezdődő magyar országos verseny mindvégigélvezetes látványosság lesz.

A nagyváradai verseny sikerét a versenyre jelentkezett jeles vivók névsora is garantálja.

A vidék zöme a mai vonatokkal megérkeztek. A verseny agilis intézősége nagy figyelemmel járt el fogadásuk és elszállásolásuk körül.

A versenyzők részére igen szép és nagyszámú emléktárgy és tiszteletdíj lett kifizetve.

A versenytárgyak napok óta ki vannak állítva a Moskovits cipőgyár Rákóczi uti üzletének kirakatában s a közönség nagy érdeklődéssel szemléli azokat. A legelső helyen áll József főherceg ajándéka egy ezüst cigarettatárca, azután Kerekasztaltársaság által ajándékozott kávékészlet amely rendkívül értékes.

A legújabb

tavaszi czipő ujdonságok

MOSKOVITS Bémertéri fióküzletében.

Szabott gyári egységárak.

Telefon 687

Telefon 687.

Kiemeljük még az NSE tiszteletdíját, mely egy arany serleg. A honvéd hadapród iskola ezüst szerviz készlete, a honvédelmi miniszter ezüst teáskészlete művészi kivitelűek, readkívül értékesek s roppant tetszetősek.

UJDONSÁGOK.

* **A népszövetségi értekezlet.** A Katolikus Népszövetség nagyváradi szervezetének küszöbén álló megalakulása érdekében vasárnap két, illetve három értekezlet is lesz. Rendes értekezletet tartanak a Réten és Porondon lakó népszövetségi tagok részére: az időt és a helyet az érdeklődők a csoportvezetőktől megtudhatják. Az újjáirosi tagok a Legényegylet közgyűlésén jelenjenek meg, ott szintén szóba fog kerülni a Népszövetség ügye. A csoportvezetők szíveskedjenek a tagokat ennek megfelelőleg értesíteni.

* **Siket Traján állapota.** A nagyváradi postaigazgatóság kiváló vezetője Siket Traján betegen fekszik Esztárban egyik rokonánál. Az igazgató látogatásban volt kint és ott oly erős orrvérzés vett erőt rajta, hogy ágyba kellett feküdnie. Az igazgató ma már túl van minden veszélyen s néhány nap múlva átveheti hivatalát.

* **A gyermekkorház múlt évi működése.** A Sitaroveszky gyermekkorház igazgató választmánya tegnap délután ülést tartott kórházi helyiségében, Komlóssy József elnökletele alatt dr. Vučkics Gyula, dr. Altmann Jakab, dr. Schifff Ernő, Szűcs Géza és Pásztor Bertalan jegyző voltak jelen. A megnyitás után dr. Schifff Ernő igazgató-őorvos bemutatta jelentését a kórház 1911. évi működéséről, melyet lapunk élén ismertettünk. Dr. Vučkics Gyula örömmel látja nem csak az intézmény fejlődését és szép működését, de főleg azt, hogy most már napirendre kerül a régi óhaj, az új gyermekkorház létesítése. A kivel nem ró csak ideiglenes terhet a városra, amelyet kötelessége úgy a városnak, mint a társadalomnak meghozni. Indítványozza, hogy a jelentést terjesszék a tanácshoz s kérjék azt, hogy az új kórház létesítésére indítsák meg az akciót. Az indítványt elfogadták s köszönetet mondtak úgy az igazgató-őorvosnak, mint a többi orvosoknak és ápolóknak. — Az 1911. évi zárásadásokat és az 1912. évi költségvetést elfogadták. Ez utóbbi szerint a kiadás 28165 korona, ugyanannyi bevétellel szemben. A napi ápolási díj 1 K. 44 fillér végül az elnök bejelentette, hogy a polgármester a gondnoki állást Tóth Bélával töltötte be.

* **A vármegye költségvetés nélkül.** Amilyen nagy lelkesedést keltett a kormány leirata, melyben tudatták a vármegyével, hogy a képviselőház felhatalmazást adott a megyének a törvényben megengedett pótdó fel-emeléséhez ép oly türelmetlenség uralkodik most ott a végrehajtási rendelet késedelmé miatt. A törvény ugyanis meg volna, de nem lehet tudni, hogy mily módon hajtsák azt végre, mert a végrehajtási rendelet még nem érkezett meg. E rendeleten kívül késlekedik a belügyminiszter a vármegye költségvetési alapjának a költségvetésével is. A vármegye jelenleg már harmadik éve, hogy költségvetés nélkül dolgozik természetesen csak is olyan kiadásokat fedezve, melyekért nem licitálnának. A költségvetési alap tudvalevőleg az alap, a melyből a vármegye a legfőbb kiadásait teljesíti. Erre az alapra az 1912.

évre is igen jelentős tételek voltak beállítva. Sok fontos dolog megvalósítása is van tőle függővé téve. És most mindezek késnek, mert a miniszteriumban nem intézkedtek benne. Főleges hangoztatni azt a rengeteg hátrányt, mely a költségvetésen kívüli állapotból származhatik. Ezt eléggé bizonyítja az a türelmetlenség, mellyel nap-nap után várják a postát és a melyből sajnos rendszeren hiányzik a belügyminiszternek a költségvetésre vonatkozó határozata. Bárhol késsék is az ügy, mégis különösnek találják, hogy egy vármegyét féleven keresztül költségvetés nélkül hagynak küzködni. Remélhetőleg most már nem fog sokáig késni az ügy és legalább májusban le fogják küldeni a várva várt számadásokat.

* **Uj doktor.** Gerő Gusztáv jogszigorlót tegnap avatták a jogtudományok doktorrá a kolozsvári egyetemen.

* **A Julián egyesület közgyűlése.** A horvátországi magyar iskolákat fentartó Julián egyesület ápril 28-án délelőtt 11 órakor tartja évi rendes közgyűlést Budán, amelyre Rimler Károly polgármestert is meghívták. Nagyváradi város ugyanis tagja a hazafias célú egyesületnek.

* **Ülés a városházán.** Nagyváradi város szépművészeti és közlekedési szakbizottsága kedden, ápril 30-án délután 3 órakor a városházán ülést tart.

* **Uj szabályozást kíván a miniszter.** Liget-utca és környékének szabályozását és ezzel kapcsolatban utcanyitását határozta el Nagyváradi város törvényhatósága. Ez ellen két szomszéd felebbezett. A belügyminiszter értesíti a várost, hogy a közgyűlés határozatát nem hagyja jóvá, hanem a város hozzon újabb határozatot s az utcavonalat úgy állapítsa meg, hogy az senki érdekét ne sértse.

* **Az utkaparó halála.** Feketebátor községből jelentí tudósítónk: Horváth Sándor feketebátori utkaparó tegnap délután az országúton dolgozott egyedül. Munka közben egyszerre csak rosszul lett fogta el, hirtelen összeesett és meghalt. Nem volt senki a közelben és csak később vették észre az arra járók a halott utkaparót. Beszállították a községbe, ahol az orvosi vizsgálat megállapította, hogy a halált agyszérbüdés okozta.

* **Lányi Antal hadnagy új repülőgépe.** Beöthy László kereskedelmi miniszter hathatós támogatásban akarja részesíteni a magyar aviatikusokat és oda törekszik, hogy a magyar aviatika olyan színvonalra emelkedjék, amely azt megilleti. A kereskedelmi miniszter tegnap értesítette a Magyar Aeró-Clubot tervéről. A Club elnökéhez, Andrássy Géza grófhoz intézett átirata a miniszternek föléleli mind azokat a módosításokat, amelyekkel az aviatika fejlesztéséhez járulni lehet. A miniszter határozata nyilvánvalóvá teszi, hogy tudatában van a kormány az aviatika nagy fontosságán kívül a magyar képességeken is. A kormány mindezek előtt motorokat vásárol aeroplánok számára és azokat az Aeró-Club javaslatára egy arra alkalmas aviatikusoknak adja. A motorok körül egy 100 lóerős Argus-motort a nagyváradi aviatikus Lányi Antal hadnagy kapja. A kormány ezenkívül anyagi segélyben részesíti aviatikánk két legkiválóbbját Horváth Ernőt és Székely Mihályt. Végül a miniszter 30000 koronát helyezett kilátásba a Magyar Aeró-Club motorversenye győztesének. A Club a versenyt repülőgépmotorokra írta ki: az első jutalma 10000, a másodiknak 5000 korona. Az első motort, továbbá lóerőnkint 140 koronáért

megveszi az állam. Lányi Antalnak a miniszter ajándéka nagy támogatást jelent. A motort az átvétel után egy új repülőgéphez fogja felhasználni Lányi s reméljük rövid idő múlva ő is egyike lesz azoknak, akik a magyar aviatika ügyét előbbre fogják vinni.

* **Halálozás.** Kenyeres Márton, az izr. kórház nyug. gondnoka, tegnap reggel meghalt. Elhunytát fia: Kenyeres Sándor, a debreceni Első Lánykiházasító egyesület titkára és Kenyeres Jónás nyug. nyomdász gyászolják. Temetése vasárnap reggel 8 órakor lesz.

* **Tűz.** Tegnap reggel 7 órakor Diósi Ferenc céges ő és zászló készítőek a Bazár épületben levő műhelyében tűz ütött ki. A tűz úgy keletkezett, hogy a kémény közelében épített fagerenda tüzet fogott s attól ki-gyuladt a műhely padozata. Az idejekorán kivont tűzoltóság hamar eloltotta a tüzet. A kár jelentéktelen.

* **Járvány Mezőtelegden.** A központi járás főszolgabírója tegnapi jelentette az alispánnak, hogy Mezőtelegden a vörheny járványszerűleg lépett fel. A betegség továbbterjedésének megakadályozása végett a hatóság fogatatosította az óvintézkedéseket.

* **Tűz a rézbányai csendőrség épületén.** Tegnap reggelre nagy tüzlárma verte fel Rézbánya lakosságát. A csendőrségi épületen eddig ismeretlen okok miatt tűz keletkezett és veszedelemmel fenyegette a szomszédos házakat. Szerencsére a tüzet még idejekorán sikerült lokalizálni s így elejét vették a nagyobb veszedelemnek.

* **Öngyilkos cipésztanuló.** Schlesinger Jenő Moskovits cipőgyári tanuló tegnap délután fél 6 órakor a gyárpépület III-ik emeletén felakasztotta magát. A gyári személyzet rögtön értesítette a rendőrséget, ahonnan Barta és Schlögl rendőrtisztviselők és Baraa Armin dr szállottak ki a helyszínére. A vizsgálat és a személyazonosság megállapítása után a rendőrség elzárította a tanuló hulláját az atyja Schlesinger Simon cipész Pecz-utca 9. szám alatti lakos lakására. Tettéknek okát sem a gyári alkalmazottak, sem a szülők nem tudják.

* **Huss Ábrahám fia.** Az egyik helybeli lapban siralmas hangú hír jelent meg Huss Ábrahámnak, a Máramaroson kivégzett rablógyilkosnak a fiáról. A lap szerint Huss Ábrahámnak a fiát az állami gyermekmenhely vette gondjai alá s kiadta tartásra Nagyszalontára egy ottani paraszt családnak. A fiút, azt írja, kinoszák Szalontán. Készel szemben a következőket telefonálják nekünk Nagyszalontáról. Van Nagyszalontán egy Huss Aladár nevű gyerek, akit a gyermekmenhely adott ki tartás végett Szerif Ignác nagyszalontai kereskedőhöz. Ez azonban nem Huss Ábrahámnak, hanem Huss Ignácnak a fia. Huss Ignác pedig nem is az akasztóán halt meg, hanem Budapesten, a Rókus kórházban 1904-ben. Az anyja már régebben férjhez ment Wolf Ignác házalóhoz s ma is Bupapestben lakik. A gyermek pedig nem nyomorog, nem is ütök. Erős, fejlett fia és a szalontai, zsidó iskola első osztályába jár.

* **Nincs itt a vadászat!!** Megkezdődött a tilalmi időszak, de az igazi vadász most már fokozott buzgalommal irtja a ragadozó vadakat s ha kellő sikert akar elérni, úgy fegyverét és patron szükségletét szerezzze be szakembertől. Továbbá a legalkalmasabb idő a fegyverek teljes rendbehozására most van, míg a szalonkázás meg nem jön, tehát mindenkinek saját érdeke, hogy fegyvere rendben legyen mire újból szüksége lesz rá. A legelőkelőbb fegyvergyárosok fegyverei állandóan nagy választékban készség mellett található LADÁNYI JÓZSEF puskaművesnél, Nagyváradi, Rákóczi-ut, Moskovics palota. M. kir. lőporáruda. Telephon 269. — Tanoncz felvétetik.

**Hatóságilag eng.
végeledás!**
Női divat dolgokat
olcsón szerezhethet be:
Vajda Sándor
cégnél Rákóczi-út 5.

x **Csokoládé és Cacao áruház** Nagyvárad. Ajánlja a legtisztább csokoládét főzésre, sütésre, továbbá funk-massza, cacao-massza, cacao-vajat, valamint eredeti csokoládé-dragékat, mandulára, mogyoróra és likőrökkel töltve kilóját 4 koronájával. Dessert bonbonokat valódi töltésekkel a legolcsóbb árak mellett elárulitva nagyban és kicsinyben. Tisztelettel ASZÓDI MIHÁLY triestri kávé és tea behozatala, cukorka és csokoládé nagykereskedő Kossuth utca Sas-palota. Fiók: Kert-u.

SELYEM TRIKÓ, GUMI TRIKÓ ÉS HALCSONTNÉLKÜLI FÜZŐ
eredeti párisi szabadalmazott gyártmány, csak

Rosenzweig Rózánál

kapható. Szalárdi-utca 9.

Különleges felöltők, kosztümök
blouzok és gyermekruhák
a legnagyobb választékban

Spitzer Béla

női és gyermekruha áruházában
Rákóczi-út.

A legfinomabb angol és
francia ruha-vállalat!!

Olcsó szabott árak!

SZINHÁZ.

Heti műsor:

Szombat: Luxemburg grófja.
Vásárnap: délután Madarász, este: A nemzetes asszony (előszőr.)

Luxemburg grófja. A nagysikerű Luxemburg grófja olyan közkeletűségnek örvend, hogy minden egyes felújítása valósággal bemutatászámba megy. A legújabb szereposztás általános tetszéssel találkozott. Ma este másodikszor kerül színpadra az új szereposztás mellett a slágeroperett.

A nemzetes asszony bemutatója. Modern szép színművet mutat be holnap este a Szigligeti-színház. Gécsy István pályadíjnyertes darabja: A nemzetes asszony holnap megy először a színpadra. A Csokonai-kör a debreceni színháznak szánta ezt a tiszta magyar levegőjű, érdekes darabot és Erdélyi Miklós igazgató megszerezte az előadás jogát, a deb-

recenivel egyszerre tartja meg a premiért, amit nagy érdeklődés vár. A címszerep-t Angyal Ilka kreálja, mellette Hunyadi, Szentgyörgyi Márta, Tóth Elek, Sk. Részó játszanak nagyobb szerepeket. Jegyek a bemutatóra ma válthatók.

Madarász — délután. Már tegnap sokan igyekeztek jegyet szerezni a holnap délutáni előadásra. A népszerű Madarászt adják elő a színház legjobb erőinek közreműködésével. Ádámot, a madarászt Gózon Gyula játssza, akinek ez kedves alakítása.

Igazságszolgáltatás.

§ **Akinek nem parancsol a rendőr.** A múlt év szeptemberében két garázda ember cifra jelenetet rendezett Nagyvárad legelénkebb pontján, a Bém-teréren. Rácz Lajos és Szabó Lajos hangos lármájukkal, zavarták az utca nyugalmát, akiket Karácsony József rendőr kötelességéhez híven figyelmeztetett a rendre. A két cimborá azonban dühösen kibálintni kezdett, hogy nekik hagyjanak békét, itt nem parancsol a rendőr. Mikor aztán a rendőr be akarta őket kísérni, dulakodni kezdtek vele és csak nagy nehezen birt el velük hét rendőr, akik azután bevitték mindkettőjüket a rendőrségre. Az ügyesség hatóság elleni erőszak miatt emelt vádat ellük és a bíróság, minkét vádlottat 15—15 napi fogházra ítélte.

NYILTTÉR.

Gyógyszertár áthelyezés.

CSANDA ENDRE II. Rákóczi Ferencnek
címzett gyógyszerárát

a Szacsavay-u. 50. sz. alól

a Szacsavay és Mezey Mihály
(Kert-u.) sarkára helyezte át.

TÁVIRATOK.

A kormány Bécsben.

Budapest, ápr. 26.

A kormány tagjai ma délután Lukács László vezetésével Bécsbe utazik. A kabinet tagjai holnap 10 órakor teszik le az esküt, melynek megtörténtével külön kihallgatáson jelennek meg az uralkodó előtt.

Megszökött csapat.

Tanger, április 26.

(Havas.) A Nary százados parancsnoksága alatt álló 160 fős csapat az arbaui táborból fegyverével, podgyászával és lovaival együtt megszökött.

Összeesküvés Koreában.

Petervár, április 26.

Tokióból jelentik, hogy a japán kormány Koreában újabb nagy összeesküvésnek jutott nyomára, a mely Japán ellen irányul. Száz embert letartóztattak és nagymennyiségű fegyvert eikoboztak. Az összeesküvés célja Korea függetlenségének visszaállítása.

Gyászmise a milliomosért.

Frankfurt, április 26.

Newyorkból jelenti egy kábeltávirat: Tegnap volt a gyászmise a Titanicon odavesztett Isidore Strauss milliomosért. A székesegyházban összegyűlt közönséget negyvenezerre lehet becsülni. A templom körül olyan nagy volt a tolongás, hogy a rendőr ég tehetetlennek bizonyult.

Családirtó apa.

Boroszó, ápril 26.

Lubrenowban Kudracsev István jó módú parasztagazda megölte feleségét, négy gyermekét és néjét, aztán elment hazulról. Többedmagával tért vissza házába s nagy jajveszékeltést csapott. Hamarosan rájött a csendőrség, hogy ő irította ki családját. Kudracsev rövid vallatus után mindent beismer s csak azzal mentegetőzött, hogy szerelmes volt egy leányba, aki tudni sem akart róla, mert családos ember.

REGÉNYCSARNOK.

HELÉN.

Írta: Schmidt Amália. — Fordította: N. M.

(Folytatás) 101

Halványan, de rohanos sebességgel ugrott Miksa a földre és sietett a kertbe és a barátságos házból egy fiatal ember és két hölgy sietett elő kiknek egyike Helén volt, . . . igen Helén.

— Miksa! — szólt és könyek folytak vázára, halvány arcán és mint egykor, évek előtt, gyöngéd bizalmassággal nyújtá kezét; — Oh kedves jó Miksa.

— Te itt? Helén! — kérdé s alig birt szólni és lélekteni. — És atyám?

— Oh, Miksa! sokat, sok jót fogok neked róla beszélni.

Nem tudott többet szólni, könyei és Miksa rohamos kérdése félbenszakították.

— Tehát láttad őt? Helén! És é-még?

Helén szorongóan rázta fejét és mondá:

— Utolsó áldozat-tét, atyai áldását hozom neked; rá n birta, hogy téged vigasztaljalak.

Az erős grófú tántorgott. Iy kimerítő utazás, ily megsemmisítő aggály után e hír és ezen ajkáról hallani sok volt, még az ifjuság ép erejének is.

Helén ijedten karolta őt át; Miksa félig támaszt keresvén, félig érezve, hogy most mégis csak benne fog kárpótlást találni mindazért, amit elvesztett, karját Helén nyaka köré fonta, . . . az oly sokáig elszakasztottak ismét egyesülve valának.

— Tehát meghalt? — kérdé Miksa, mire ismét képes volt szólni. — Beszélj nekem felőle, . . . nem, . . . ne vezes be a házába; itt

üjünk le a szabadbar, ott benn most nem nem bírnám kiállani.

Mondd meg elsőben is, sokat szenvedett e az atyám? . . . , Es mikor . . . mikor halt meg?

Helén szeliden és kiméltesen értesítette őt mindenről.

Midőn atyja halálának napját megtudta, megkönnyebbülten mondá:

— Tehát megsem találtam volna őt életben, ha a levél megérkezésekor Münchenben vagyok is!

A levél nem talált ott engem, Helén! majdnem egy héttel később kaptam azt meg . . . De . . . világosíts fel, hogyan jössz te atyámhoz? . . . Goldbeckben voltál talán? . . . Szólj . . .

— Nem; én itt voltam. W . . . ből való. elutazásom óta e házban lakom.

— Es id hozták atyámat és te ápolad őt?

En voltam oly boldog! — mondá Helén meghatottan. — Az ég rendelésének tekintem, hogy midőn te jelen nem lehettél, én pótoltam helyed.

— Szeretett Helén! Es ő szívesen látott téged ágyánál?

— O maga hívott engem. Es midőn hozzá jöttem, megígértette velem: hogy nem fogom őt többé elhagyni; gondo hatod, mily szívesen tettem ezt.

Az a szelid, nyílt tekintet, melylyel könyvelt szeméit Miksára függeszté, olyanyira a régi Heléné volt, hogy a fiatal embert, minden bánata dacára a boldogság érzelme járta át. Miksa önkénytelenül Helén vállára tevő arcát és susogá:

— Es utóljára i. azzal bizott meg téged, Helén! hogy vigasztalj engem? Oh, ezt már most is teszed.

Helén gyöngén alpirult s felelt.

— Ez lesz egészen életem feladata, mert . . .

— Mert? . . . Oh légy őszinte, Helén!

— Mert atyád . . . Miksa . . . utolsó óráiban elfeledte Helén szerénységét és őt szeretetteljes-n és örömmel nevezte leányának.

— Oh atyám, kedves, jó atyám! — hebegé Miksa könyes szemekkel. — Hogy meg nem köszönhetem neki ez ajándékot, a legboldogiróbbat, melyet valaha nyerhettem.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Érdeklődőnek. Nem egészen úgy áll ez a dolog. Valamit hallott harangozni. A tárgyalások még folyamatban vannak. Csak arról van szó, hogy még néhány évig, míg új szeminárium épül, együtt neveltethessék a görög szertartású növendékek a latinokkal. De sem a kiesapottak, sem a velük szolidaritást vállalt növendékek vissza nem térhetnek. Ez utóbbiaknak a magánvizsgálatot meg kell engedni, hisz a theologiai intézet nyilvános jellegű főiskola. De a visszatérésnek más feltételei is vannak. Ezek azonban nem tartoznak a nagy közönség elé. A két püspök és az eljárásság dolga.

Csalódás. Nem közölhető.

KÖZGAZDASÁG.

Gabona üzlet.

Borgida Béla és Társa jelentése.

Budapesten

A gabonatörszden tegnap változatlan volt az irányzat. Készáru 10-el olcsóbb

Határidők sárlata:

Májusi buza	— — — —	11.84
Októberi buza	— — — —	11.31

Áprilisi rozs	— — — —	10.80
Októberi rozs	— — — —	9.38
Áprilisi zab	— — — —	10.16
Októberi zab	— — — —	8.90
Májusi tengeri	— — — —	9.48
Juliusi tengeri	— — — —	9.35

Budapesti értéktőzsde.

Magyar Általános Hitelbank nagyváradi fiókjának távirati jelentése.

Magyar hitelrészvény	— —	833.25
Oszták hitelrészvény	— —	636.—
Jelzálogbank	— —	467.50
Leszámitoló és pénzváltó	— —	542.50
Közúti vasut	— —	796.—
Oszták államvasut részvény	— —	727.50
Salgótarjáni kőszén	— —	716.—
Városi vasut	— —	409.—

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Hirdetmény.

A Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság 1912 január 24-én tartott közgyűlése elhatározta, hogy a társaság részvénytőkéjét 7500 drb új 200 koronás n. é. részvénykibocsátása által két millió ötszáz ezer koronáról

négy millió koronára emeli fel.

Ezen új 7500 drb részvény átvételére a régi részvényesek elővételi joggal bírnak a következő feltételek mellett:

1. Az új kibocsátású részvények 250 koronában bocsájtatnak ki, melyből 200 korona az alaptőkéhez, 50 korona a rendes tartalék-alaphoz csatoltatik.

2. Minden 5 régi részvény birtokosának 3 új részvény átvételére van joga. Tartozik azonban a 250 korona vételáron felül darabonként 3 koronát bélyeg- és kiállítás-díj címén megfizetni.

3. Az elővételi jog gyakorlásának záró határideje 1912. február 20. Az ezen határidőben elővételi jogot gyakorolt régi részvénybirtokosok tartoznak:

1912 február 20-ig darabonként	53 koronát
1912 március 15-ig	100
1912 április 10-ig	100

valamint 1912. január 1-től a fizetés napjáig járó 6 százalékos kamatot az intézet pénztáránál készpénzben befizetni.

Az új részvények 1912 január 1-től kezdve az üzlet hasznában részesülnek.

Felkérjük ennélfogva mindazon t. részvényeseket, kik a kibocsátandó új részvényekre az elővételi jogot gyakorolni óhajtják, hogy részvényeiket a fent kitűzött záró határidőig, vagyis 1912 február 20-ig az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatassák és a fizetendő összeg első részletét teljesítsék, mivel ezen határidő letelte után az elővételi jog nem gyakorolható.

Nagyvárad, 1912. január 24.

Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság Igazgatósága.

Ungváry és Tokai

Bankbizományi birtokvásárlási, eladási és erdő becslési irodája

RÁKÓCZI-UT 10. SZÁM.

Hejlybéli és vidéki telefonszám 725.

Nagyvárad város tanácsának árverési köldöttségétől.

6004—912. sz.

Ajánlati felhívás.

Nagyvárad város tanácsától nyert felhatalmazás folytán a Sebes Körös folyón felállítandó nyári uszoda megtervezésére és felépítésére pályázatot hirdetek.

Ajánlattevők kötelesek ajánlatukat részletes tervekkel, költségvetéssel és műszaki leirással felszerelni s ajánlatukban világosan kitenni, hogy a nyári uszodát az építkezés megkezdésére vonatkozó felhívás kézhezvételétől hány nap alatt tartozik felépíteni s használatba átadni.

Ajánlattevők tartoznak költségvetési végösszegének 5%-át bányapénz illetve későbbi biztosítékként a városi pénztárba letenni.

A nyári uszoda nagyságára, berendezésére, elhelyezésére nézve az 1912. évi jan. 22-én kelt s az 1912. évi febr. 29-ére hirdetett ajánlati tárgyalás alapját képező feltételekben foglaltak nyújtanak tájékozást.

Ajánlatok 1912. évi május 11-ik napjának d. e. 10 óráig csak írásban adhatók be alulírott nál, amikor is azok a városház bizottsági termében nyilvánosan felbontatni fognak.

A közszállítási szab. rendeletnek a hazai anyagok, munkaerők, stb. alkalmazására vonatkozó rendelkezései minden ajánlattevőre kötelezők. — A város közönsége a tett ajánlatok felett teljesen szabadon határoz: jogában áll tehát bármelyik ajánlattevővel szerződni, az ajánlati tárgyalás eredményét megsemmisíteni s újabb ajánlati tárgyalást kiírni, vagy az uszoda létesítése érdekében tetszése szerint intézkedni.

A tervek szerzői joga annak készítőjét illetve ajánlattevőt illeti meg, viszont azok a város közönségével szemben követelést semmi címen nem támaszhatnak.

Nagyvárad, 1912. apr. 21-én.

Komlóssy József,
köldöttségi elnök.

Belépési felhívás.

A POLGÁRI TAKARÉK és SEGÉLY-SZÖVETKEZET Kossuth Lajos-utca 4. szám 1912 január 1-én megnyitotta

17-ik évtársulatát.

Az igazgatóság ez uton felhívja Nagyvárad város és Biharvármegye t. közönségét az új évtársulatba való belépésre. A belépés tetszesszerű száma törzsbetét jegyzésével történik, melyek mindegyike után hetenkint 1 korona fizetendő a szövetség pénztárába. Vidéki tagok a befizetéseket postai csekk útján is eszközölhetik. Az új évtársulat 3 évig tart, melynek eltelté után a tagok az általuk ekként megtakarított tőkét az elért haszoneredményben való arányos részesedés mellett megkapják.

A szövetség célja, hogy tagjainak a heti befizetésekből tőkét gyűjtson és hogy tagjai hitelnek, keresetnek és gazdálkodásának előmozdítása céljából nekik olcsó és kényelmes kölcsönöket nyújtson.

Kölcsönök adatainak:

a) a heti befizetések kilenczted része erejéig minden további biztosíték nélkül;

b) ingatlanokra;

c) elegendő biztosítékot nyújtó kézi zálogra;

d) megfelelő kezesség mellett vá tóra, kötelezvényre. A szövetségbe való belépés alkalmával törzsbetétenkint 50 fillér beíratási díj fizetendő és egy heti részlet befizetése után már mindenki megkapja törzsbetét könyvecskéjét.

Az új évtársulatba belépők részére kölcsönök már most folyósítatnak. *A kölcsönökről kiállított kötelezvények bélyeg- és illetékmentesek.*

A belépni szándékozók felkértenek, hogy a felvétel iránt üzlethelyiségünkben (Kossuth Lajos-utca 4. sz.) mielőbb jelentkezni sziveskedjenek.

Nagyvárad, 1911. december hó.

A Polgári takaré- és segélyszövetkezet igazgatósága.

Bükkfa parkett

fedélcserép, mész, cement, gipsz, fedéllemez, elszigetelőlemez, nád,

Budweissi kályhák

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiac-tér 1. Telefon 969.

Szalonna, plombozott lóhere, luczerna, bükköny, len és kendermag, árpa, zab kitűnő minőségben kapható. Gabona és termények vásárlása.

Egyesült Biharmegyei Kereskedelmi Bank és Központi Takarékpénztár Részv.-társ. áruosztály.

Teleky-utca 3-ik szám, banképület.

A Biharmegyei Gazdák Áru és Hitelintézete Rt.

Nagyvárad, Nagypiac-tér, Andrányi-ház.

Befizetett alaptőke: 1.000.000 korona

Elfogad takarékbetéteket, ha azok állandók 5°-os kamatoztatásra, továbbá folyószámlai betéteket is elfogad.

A betétkamatadót az intézet fizeti.

Folyószámla hitelt nyújt legkedvezőbb feltételek mellett.

Leszámitol váltókat a legelőnyösebb kamattal mellett gazdálkodók, kereskedők és iparosok részére és foglalkozik mindenféle bankszerű beszedésekkel (incassó) olcsó díj mellett.

Előleget nyújt értékpapírokra, terményekre és árukra; kölcsönöket ad előnyös törlesztés mellett.

Jelzálog és törlesztéses kölcsönöket folyósít házakra és földbirtokokra

1912. május havi

Költözködők figyelmébe!

A legdúsabb választékot gyapju, tapestry és spárga futókban, valamint hálóebédlő és szalon nagyszőnyegekben

Leitner Márton

cégnél Zöldfa-utca

találjuk, ahol csipke-szővet- és plüsch-függönyöket, ágygarnitúrákat és hencsertakarókat is a legkülönfélébb izlésnek megfelelően

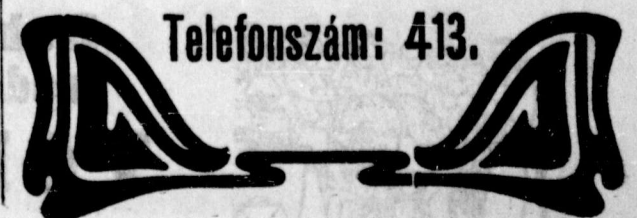
rendkívül olcsó árak

mellett kaphatunk. Valódi perzsa és smyrna szőnyegekben óriási választék! **Menyasszonyi kelengyék óriási raktára 300—10.000 kor.-ig előzetes költségvetés mellett.** — Női ruhaszővetek, francia delainek, grenadinok és kartonok impozáns választékban! — Elvem legszolidabb kiszolgálás és olcsó

szigorúan szabott árak

folytán a vevőközönség minél szélesebb rétegeit üzletemhez szoktatni!

Telefonszám: 413.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

Iroda és raktár: NAGYVÁRAD, Vár-tér 1.

Ertesítjük a t. közönséget, hogy a **Wolfram lámpák**

ára olcsóbb lett, **Wolfram** és egyéb izzólámpák nagy raktára **legolcsóbb áron** a közönség rendelkezésére áll. Telefon rendelésre ráfizetés nélkül házhoz szállítjuk.

Egész éjjel ügyeletes szolgálat.

Költségvetések ingyen.

Telefon szám 514.

Elvállaljuk villamos világi-tási és erőátviteli berendezések felszerelését.

Csillárok,

ívlámpák

állandóan nagy választékban kaphatók.

Villamos motorok

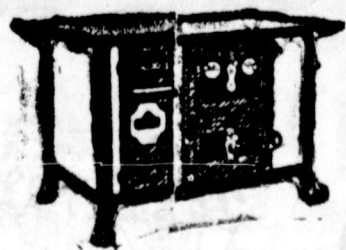
1/2 loerőtől minden nagyságban.

Főszerelő telefonja 55. sz.

Uradalmak, gazdaságok, községek ha jó kútat akarnak, forduljanak:

Márkutz József

villanyerőre berendezett épület és diszmulakatos ipartelepéhez
NAGYVÁRAD, Pereces-utca 9. szám.

Szép, tartós és jól főző

takaréktűzhelyek

és lakatos tömegárak állandó raktáron.

Drótkerítéseket a legjutányosabb áron készít.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Biharmegyei Takarékpénztár.**Hirdetmény.**

A BIHARMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR-nak 1912. évi január hó 28-án tartott rendes közgyűlése elhatározta, hogy az intézet részvénytőkéjét 3.600.000 koronáról 2000 drb 600 korona névértékű új részvény kibocsátása által

4.800.000 kcronára

felelmi, mely új kibocsátású részvények az 1912. évi osztalékban már szintén részesednek. Ezen újonnan kibocsátandó részvényeket ezennel felajánljuk régi részvénybirtokosainknak és pedig a következő feltételek mellett:

I. Három régi részvényre egy új részvény vehető át.

II. A kibocsátási árfolyam 800 koronában állapították meg, amelyből 600 korona a részvénytőkére, 200 korona felpénzből a kibocsátási költségek levonása után fennmaradó összeg a tartalékalapok javára fog iratni.

III. Az új kibocsátású részvények a közgyűlés határozata szerint az 1912. évi osztalékban részesedvén a megállapított kibocsátási ár után 1912. évi január hó 1-től 6% kamat a befizetés napjáig szintén megterítendő az új részvények után.

IV. Az elővételi jog 1912. január 29-től február hó 29-ig bezárólag gyakorolható és pedig Nagyváradon az intézet pénztáránál, 1912. február 29-én tul az átvételi jog megszűnik.

Aki átvételi jogával élni kíván, tartozik a régi részvényeket, szelvényivek nélkül az intézet pénztáránál lebélyegzés végett bemutatni és egyidejűleg az első részletfizetést készpénzben teljesíteni, ami, valamint a későbbi befizetések ideiglenesen nyugtáztatnak. A régi részvények lebélyegzése után azonnal visszaadtnak.

V. A befizetések következőképen teljesítendőek:
300 korona fizetendő a részvény lebélyegzése alkalmával.
250 > > 1912. március 31-ig
250 > > 1912. április 30-ig
és minden részletfizetésnél az 1912. január 1-től esedékes 6% kamat.

Szabadságában áll azonban a részvényeseknek több részletet, vagy valamennyit egyszerre a kitűzött határidő előtt is befizetni.

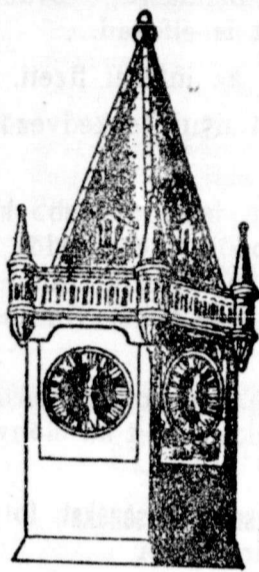
Részletfizetések késedelmissége, vagy elmulasztása az alapszabályok 3. §-ának alkalmazását vonja maga után.

A Biharmegyei Takarékpénztár Igazgatósága.

3. §. Azon részvényes, aki valamely befizetést a kitűzött határidőn túl teljesít, a késedelem idejére 6 százalékos késedelmi kamatot köteles fizetni. Ha azonban a befizetések a kitűzött határidő lejártja után 60 nap alatt sem történének meg, az igazgatóság a kiadott elismervényeket semmivé nyilvánítja, a késedelmes részvényesek pedig az eddig teljesített befizetéseiket elvesztik. Az ekként megsemmisített ideiglenes elismervények helyett az igazgatóság új részvények kibocsátását rendelheti el és ez esetben az ezzel érvénytelenített befizetések — hozzászámítva a névérték felül elért többletet — a társaság tartalékalapját illetik.

**Sarkady és Szánthó
TORONYÓRA GYÁRA**

Nagyvárad, Damjanits-utca 30.

Ajánlja 1 hétben egyszer felhuzandó és 1 napban egyszer felhuzandó toronyóráit „szegecs” és „szabadlengésű” járáttal, réz kerekkel. Olcsó árak. **TÖBBÉVI JÓTÁLLÁS.** Villanyerő berendezés.

Arjegyék kívánatra. **Saját ház.**

A Leszámitoló és Jelzálogbank Rt. épületében egy **5 szobás** Bémer-térre néző lakás

május 1-től kiadó.

Nagyvárad város rendőrkapitányi hivatalától.

10742—1912.

Hirdetmény.

Ismételten felhívom az ebtulajdonosokat, hogy az ebadót a városi pénztárba 8 nap alatt annál is inkább igyekezzenek befizetni, miután az adózás ellenőrzése kezdetét vette, s a mulasztók a szabályrendeletileg megállapított ebadó kétszerese, eselleg háromszoros összegében fognak elmarasztaltatni.

Nagyvárad, 1912. április 22.

Jánossy,
rendőrfőkapitány h.

VARJU FERENC

műbútor asztalos
DAMJANICS-UTCZA 30 SZ.

Készít minden néven nevezendő modern butorokat stb. — Elvállal javításokat jutányos árban.

Modern három szobás lakás szükséges mellékheliségekkel **Aug. 1-re kiadó.** Értekezhetni a Polgári Takarékpénztárnál.

Fecském hova szállsz!

stb. kuplékat, katonai és cigányzene játsza az „ARIA” beszélő gép,

mely 5 legújabb duplalemezzel csak 40 korona. Wagner Hangszerkirály-nál, Budapest, József-körút 15. szám. — Gyorsjavító műhely. — Használt lemezeket becserél. Nagy fényképes árjegyzék ingyen

Értesítés.

Van szerencsém az igen tisztelt megrendelőim és a nagybecsű közönség szives tudomására hozni, hogy a **KOVÁCS és LUX** cégből kiléptem s üzletemet ideiglenesen

Füzes-utca 14 szám

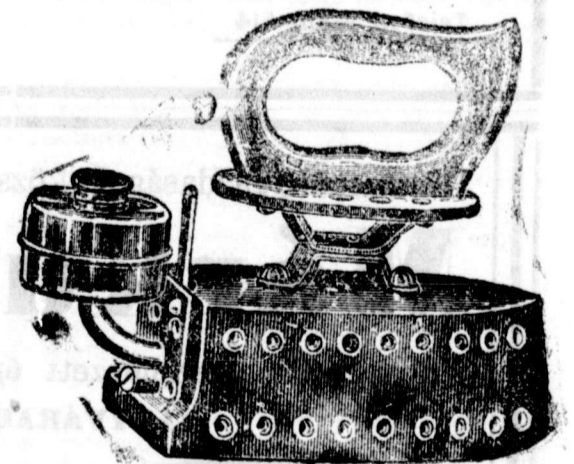
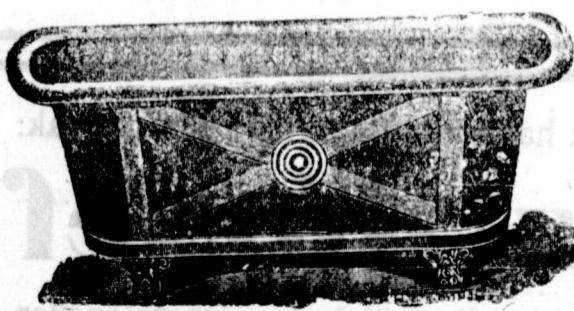
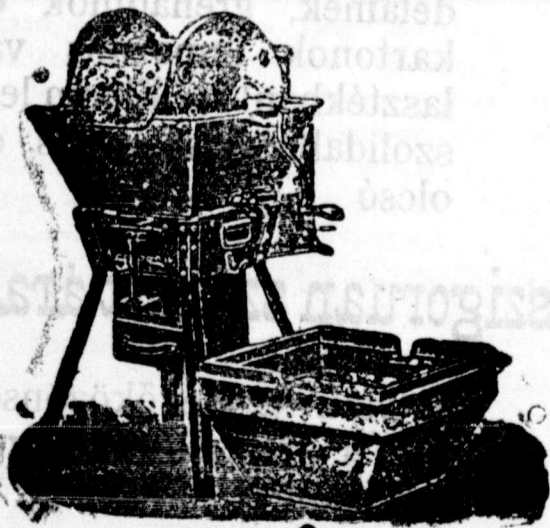
alá helyeztem át. Készítek modern butorokat, portálékat, kávéház és üzletberendezéseket, épület-munkákat. Május 1-től villanyerőre berendezve, külön butor osztály. A n. é. közönség szives pártfogását továbbra is kérve, vagyok teljes tisztelettel

Kovács Zsigmond, műasztalos.

Lakás: Körös-utca 9.

Telefon szám 10 87.

Műhely: Füzes-u. 14.

Fürdőkádból

legnagyobb választék minden nagyságban.

Ruha mosó és mangorló gépek, modern konyha berendezések kizárólag

TARSOLY és RISZTÓ

különlegességek vaskereskedésében

Nagyvárad, Rákóczi-ut.

Telefon 390.

